

KOMPAS 2020

Samen werken aan een sterke regio!

In 2010 hebben de gezamenlijke provincies hun positie bepaald in 'Profiel Provincies'. De provincies hebben op basis van zeven kerntaken verantwoordelijkheid genomen voor de regionale ontwikkeling en voor het regionale woon-, werk- en leefklimaat. Tegelijkertijd is de rijksoverheid teruggetreden op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling en de regionale economie en is het natuurbeleid naar de provincies gedecentraliseerd. Ook heeft het rijk besloten met ingang van 2015 belangrijke taken in het sociale domein naar de gemeenten te decentraliseren. Decentrale overheden zijn daardoor beter in positie gebracht om samen met hun partners maatschappelijke opgaven aan te pakken. De huidige netwerksamenleving vraagt om een interactieve overheid die dichtbij en bereikbaar is. KOMPAS 2020 is de leidraad voor het handelen van de provincies en een uitnodiging tot samenwerking.

Kerntaken in regionaal perspectief

De zeven kerntaken uit 'Profiel Provincies' blijven onverkort van kracht. De kerntaken van de provincies zijn het versterken van de regionale economie en bedrijvigheid, goede regionale verbindingen en openbaar vervoer, een vitaal en economisch gezond platteland, natuurbeheer en de ontwikkeling van natuurgebieden en het verbeteren van de culturele infrastructuur (waaronder monumentenzorg). Ook waterveiligheid (op ruimtelijk niveau) is de verantwoordelijkheid van de provincie, evenals het toezicht op waterschappen en op een goed functionerend en eigentijds lokaal bestuur.

- De kerntaken gelden voor alle provincies. Uitgangssituatie en verantwoordelijkheden zijn voor alle provincies gelijk. De provincies committeren zich daaraan. Zo zijn provincies herkenbaar én afrekenbaar op hun verantwoordelijkheden.
- De provincies maken in hun eigen regionale 'context' en op grond van de wisselende politieke samenstelling van Provinciale Staten verschillende keuzes. Juist in een tijd van toenemende globalisering groeit de behoefte aan een eigen, regionale identiteit. De ontwikkelingen verschillen per regio en zijn regionaal meer of minder ingrijpend. Provinciale differentiatie - binnen het geschetste perspectief - is gewenst omdat het succes van en draagvlak voor de uitvoering van de provinciale taken mede gebaseerd is op verbondenheid met én kennis van de regiospecifieke situatie en cultuur. Bovendien draagt regionale identiteit bij aan succesvol bestuurlijk handelen en een groter draagvlak bij de bevolking.

Maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven zijn leidend

Provincies en de andere overheden werken in een snel veranderende maatschappelijke omgeving die zich ontwikkelt naar een netwerksamenleving. De maatschappelijke trends zijn via het interprovinciale traject 'Stip aan de Horizon' in kaart gebracht. De

verschillende systeemcrises (bijvoorbeeld financieel, zorg, voeding en energie) in de afgelopen jaren brengen met zich mee dat nu anders naar de ontwikkeling van de samenleving en de economie gekeken moet worden. Het geloof in de maakbaarheid van de samenleving en de oplossing van vele maatschappelijke problemen door middel van overheidsoptreden is afgenomen. Er ontstaat een nieuwe balans tussen overheid, maatschappelijk middenveld en de private sector, gekenmerkt door nieuwe en meer netwerken. Dit gaat gepaard met privatisering, deregulering en verschuiving van verantwoordelijkheden. De dynamiek van de netwerksamenleving vraagt om een interactieve en participatieve rol van de provincies waarbij maatschappelijke opgaven leidend zijn.

- Provincies verbinden de inzet aan maatschappelijk resultaat, waarbij de kerntaken op het gebied van de ruimtelijk-economische ontwikkeling en de fysieke infrastructuur richtinggevend zijn én blijven.
- De provincies vragen het rijk de positie van de provincies in het ruimtelijk-economisch domein en de fysieke infrastructuur te waarborgen en waar nodig verder te versterken.
- De maatschappelijke ontwikkelingen zijn leidend voor de (samenhangende) provinciale opgaven. Een overzicht van de maatschappelijke ontwikkelingen de bijbehorende opgaven en noodzakelijke versterking van de rol voor de provincies is als **bijlage** bijgevoegd.

De kracht van de provincie: schakelen voor resultaat!

Regionale kracht vereist slagvaardige rollencombinaties met gemeenten, samenwerkingsverbanden, private partijen, kennisinstellingen, financiers en burgers. Daarbij vervullen de provincies verschillende rollen, altijd vanuit de provinciale kerntaken. De ene keer die van regisseur of investeerder, de andere keer als katalysator of wegbereider. Bovenal is de provincie 'een belangenassembleur', die lokale belangen bij elkaar brengt op regionaal niveau, zodat deze meer opleveren dan de som der delen. De democratisch gelegitimeerde provincies vervullen een rol die steeds afhankelijk is van de maatschappelijke opgave. Bij elke opgave zijn verschillende rollen mogelijk. Het is aan de provincies om daarin de juiste keuzes te maken.

- De provincie als dé regionale overheid signaleert en agendeert, ook als de provincie geen formele positie heeft. Agenderen van opgaven betekent overigens niet automatisch dat de provincie zelf het voortouw neemt bij de aanpak. Vaak wordt de uitvoering door andere partijen ter hand genomen. De provincie inspireert en formuleert een regionale visie op de opgaven. Waar het kan en gewenst is ondersteunt de provincie andere partijen en vervult zo nodig ook de rol van opdrachtgever. Deze opstelling brengt gemeenten en andere partijen in positie om krachtig bij te dragen aan regionale ontwikkeling.
- De provincie neemt het voortouw wanneer zij wettelijk verantwoordelijk is. Juist dan verwacht de samenleving duidelijke keuzes en is doorpakken het devies. Bijvoorbeeld wanneer de veiligheid in het geding is, zoals bij toezichts- en handhavingstaken en ook bij interbestuurlijk toezicht. Onvoldoende onderbouwde en afgestemde programmering van woningbouw, bedrijventerreinen, kantorenlocaties en detailhandel hebben tot grote financiële en maatschappelijke kosten geleid. Provincies moeten staan voor slimme en doortastende regie om het ontstane overaanbod te saneren.

Opgaven zijn leidend, grenzen zijn volgend

Het vooropstellen van maatschappelijke opgaven betekent dat provincies over geografische en bestuurlijke grenzen heen kijken. De groei van de economie begint vooral in stedelijke regio's en laat zich niet vangen in bestuurlijke grenzen.

Gemeentelijke, provinciale en nationale grenzen zijn ondergeschikt aan de maatschappelijke opgaven. 'Je gaat er over of niet' is een te simpele voorstelling van de relatie tussen overheid en maatschappelijke werkelijkheid. Meer dan ooit zijn de opgaven op gebieden als stedelijke ontwikkeling, werkgelegenheid, onderwijs, huisvesting, energie en duurzaamheid met elkaar verbonden.

- Maatschappelijke opgaven passen niet in overzichtelijke hokjes. Daarom hebben nationale blauwdrukken tot veranderingen in structuur en schaal in het verleden niet tot resultaat geleid en zullen dat in de toekomst ook niet doen. Provincies zetten daarom in op 'grensontkennende' samenwerking. Slechts wanneer die niet tot resultaat leidt, kan vanuit één of meer provincies het initiatief volgen tot bestuurlijke schaalvergroting.
- Provincies organiseren de samenwerking tussen de stad en het omliggende gebied.

Regio's als drijvende kracht in Europa

Door mondiale economische krachten wordt Europa als politiek-bestuurlijk zwaartepunt belangrijker. Binnen deze 'grensontkennende' ontwikkeling vinden overheden, netwerken, bedrijven en (kennis)instellingen elkaar over grenzen heen voor onderlinge versterking en aanvulling. Regio's zijn de drijvende kracht achter deze ontwikkeling. Zo ontstaat het 'Europa van de regio's'. Decentrale overheden zijn de belangrijkste uitvoerders van Europese regelgeving. Volgens schattingen nemen de decentrale overheden 60 tot 80% van de uitvoering van het Europees beleid voor hun rekening. Het is daarom voor provincies en gemeenten van belang om op goede wijze invloed uit te oefenen op de Europese besluitvorming.

- De positie van provincies en gemeenten bij (de voorbereiding van) Europese besluitvorming wordt versterkt. Dit met het oog op de volgende periode van de Europese structuurfondsen, die in 2020 start en het belang daarvan voor de regionale economie en een vitaal platteland.
- Europa ondersteunt en fungeert als broedplaats voor perspectievolle ontwikkelingen. Er is een groot aantal ('horizontale') regionale samenwerkingsverbanden van overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen die grensoverschrijdend zijn, ook tussen regio's kris-kras door Europa. Provincies spelen daarin een actieve rol. Deze verbanden hebben in 2020 nog meer betekenis gekregen.

Kwaliteit van lokaal bestuur

Voor de interbestuurlijke verhoudingen is het uitgangspunt 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. Gezien de decentralisaties worden de gemeenten de eerste overheid op het sociale domein. Dit betekent dat gemeenten toegerust moeten zijn om deze taken zelfstandig en/of in samenwerkingsverbanden uit te voeren. Ook op andere terreinen werken gemeenten in toenemende mate samen in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die van regio tot regio kunnen verschillen. Provincies hebben een verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokaal bestuur.

- Gemeenten mogen verwachten dat de eigen provincie een heldere met hen afgestemde visie heeft op de kwaliteit van het lokaal bestuur.

Kennis is vooruitzien

Door de grote dynamiek in de samenleving verschuiven accenten in de traditionele lange termijnopgaven sneller. De in korte tijd volledig gewijzigde huisvestingsvraag is daarvan een voorbeeld. Inzicht hebben in zulke ontwikkelingen is essentieel voor de agenderende en verbindende rol die provincies hebben. De huidige door landelijke planbureaus verzamelde en beschikbare informatie is daarvoor te beperkt. Voor het bepalen van regionaal beleid is de provincie niet alleen de regionale belangenbehartiger, maar ook 'kennismakelaar' en is een regionale kennishuishouding noodzakelijk.

- Provincies investeren in een regionale kennishuishouding en volgen het voorbeeld van initiatieven die door een aantal provincies al zijn ontwikkeld en/of zoeken samenwerking met de landelijke planbureaus.
- Een goede samenwerking tussen kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven zorgt dat relevante kennis van buiten beschikbaar komt voor de regio.

Een andere rol betekent ook een andere invulling. Van alle betrokkenen!

De profilering van de provincie als de regionale belangenbehartiger die vanuit verschillende rollen maatschappelijke opgaven aanpakt, heeft gevolgen voor het samenspel tussen volksvertegenwoordiging, bestuur en ambtelijke organisatie van de provincie. De verschillende rollen die de provincie kan vervullen, maken creativiteit in de taakvervulling noodzakelijk. Dat is geen gemakkelijke opgave en stelt hoge eisen aan de wendbaarheid van alle betrokkenen. Gedeputeerde en Provinciale Staten zullen zich, zowel in hun eigen verantwoordelijkheden als in hun onderlinge samenspel, meer bewust moeten zijn van hun agenderende, integrerende en assemblerende rol. Het vraagt om bestuurders en volksvertegenwoordigers die elkaar en hun maatschappelijke partners vinden in het agenderen en (onconventioneel) oplossen van regionale problemen. Dat kán betekenen dat zaken anders uitpakken dan voorzien of zelfs ronduit mislukken. Die risico's zijn onlosmakelijk onderdeel van deze bestuursstijl en horen daarom expliciet onderkend te worden. Visie, risico nemen, netwerkvaardigheden, bereidheid tot samenwerken en niet te vergeten tact en bescheidenheid zijn hierbij kernkwaliteiten.

- Het aanpakken van maatschappelijke opgaven betekent steeds vaker een doorlopende dialoog tussen Provinciale en Gedeputeerde Staten. Het faseren in 'kaders stellen' en 'controleren achteraf' voldoet niet altijd meer. Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten maken afspraken over een nieuwe invulling van deze fasen in de context van het duale stelsel. Dit alles vereist ook een ambtelijke organisatie waarin de hiervoor vereiste competenties voldoende aanwezig zijn.
- Het is van belang om deze nieuwe invulling te verbreden naar de medeoverheden aangezien de veranderende verhouding tussen volksvertegenwoordiging en bestuur alle overheden aangaat.

Samen doen wat nodig is!

In dit KOMPAS 2020 zijn rol en positie van de provincies uitgewerkt als voortzetting van de provinciale kerntaken waarbij de maatschappelijke opgaven leidend zijn. Dit vraagt om een flexibele provinciale rolopvatting, waarbij het bovenal van belang is dat de overheden én hun partners maatschappelijke opgaven samen aanpakken. KOMPAS 2020 is daarom niet alleen de leidraad voor het handelen van de provincies. Het is ook een uitnodiging aan de medeoverheden om met de provincies in gesprek te gaan hoe en op welke wijze de overheden samen deze handschoen kunnen oppakken om de regio, en daarmee Nederland als geheel, te versterken.

Overzicht van maatschappelijke ontwikkelingen en (samenhangende) provinciale opgaven

Maatschappelijke ontwikkelingen	Opgaven provincies
Regionale economie – Na een diepe economische crisis zijn er tekenen van economisch herstel. Voor het doorzetten van het herstel blijft stimulering van de economie en zorg voor werkgelegenheid topprioriteit. – De economische kracht van een regio wordt steeds meer bepaald door de beschikbaarheid van en de interactie tussen arbeid, kapitaal, kennis en ruimte. 'Human capital' is daarbij een belangrijke vestigingsfactor en bepalend voor het regionale profiel. – De veranderingen in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid hebben ingrijpende gevolgen voor de verschillende sectoren in de landbouw. – Regio's zijn de drijvende kracht achter het 'Europa van de regio's'. Binnen deze 'grensontkennende' ontwikkeling vinden overheden, netwerken, bedrijven en (kennis)instellingen elkaar over grenzen heen voor onderlinge economische versterking en aanvulling.	– Het ontwikkelen van een eigen visie op de regionaal-economische ontwikkeling en daarinbinnen in het bijzonder het sturen op een (kwalitatief en kwantitatief) passend aanbod van werklocaties. – Het voeren van een actief stimuleringsbeleid gericht op topsectoren en MKB. – Agenderen en verbeteren van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en inzetten op een goede ontsluiting en toepassing van het regionaal kennisaanbod. Maatwerk en integrale aanpak (samenhang van maatregelen) zijn daarbij bepalend. – Het vergroten van de toegevoegde waarde van de landbouw voor de regionale economie. – Het provinciale beleid zal vanuit ruimtelijke ordening, economie en natuur impulsen moeten geven voor de veranderingen in het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. – De focus in Europees verband leggen op het ontwikkelen van een gezamenlijke strategie voor de opzet van de structuurfondsen 2020. Basis hiervoor is de evaluatie van het structuurbeleid in de afgelopen periode. De inzet voor de structuurfondsen is gericht op het versterken van innovatie met als doel het verbeteren van de economische uitgangspositie van Nederland en het versterken van de Europese concurrentiekracht.
Duurzame ruimtelijke ontwikkeling en waterbeleid - De (ruimtelijke) ongelijkheid tussen regio's, maar ook binnen regio's, neemt toe. - Buiten de stedelijke gebieden neemt de ruimtedruk verder af en is er in sommige regio's sprake van krimp. - Gemeenten zullen de komende jaren door decentralisatie van	- Richtinggevende keuzen worden gemaakt voor het tot stand brengen van een hecht netwerk van dynamische steden en vitaal platteland. Stedelijkheid en open landschap verdienen ontwikkelruimte in onderlinge samenhang. - Er worden waar nodig 'integrale' gebiedsgerichte programma's

sociaal beleid en zorg minder financiële 'armslag' hebben voor investeringen in het ruimtelijk-economische en fysieke domein. - In de concurrentie tussen regio's neemt een goed vestigingsklimaat voor wonen, werken en vrije tijd verder aan betekenis toe. - Door de economische crisis is de ruimtedruk afgenomen en is er sprake van overaanbod (grond voor woningbouw en bedrijventerreinen, kantoren, detailhandel). - Door onder meer klimaatverandering staat Nederland voor een enorme opgave voor waterveiligheid en wateroverlast. Daarnaast groeit het belang van een goede zoetwatervoorziening om economische schade te voorkomen en voldoende drinkwater te garanderen. Ook de waterkwaliteit moet verder worden verbeterd. - Toenemend gebruik en druk op de ondergrond door intensievere benutting en nieuwe vormen van gebruik zoals voor warmte-koudeopslag en voor aardwarmtewinning. - De maatschappelijke en de bestuurlijke verhoudingen vragen om minder regels, heldere en snellere procedures en een besparing van kosten. De Omgevingswet voegt meer dan zestig wetten samen en vereenvoudigt de ruimtelijke ordening in Nederland. Provincies beschikken daarmee over de instrumenten voor een effectieve ruimtelijke ontwikkeling.	opgesteld waarin ontwikkelingsvisie en uitvoering worden verbonden. - Binnen één provincie kunnen gebieden met bevolkingskrimp en groei naast elkaar bestaan; dit vraagt specifiek maatwerk dat rekening houdt met deze verschillen, zowel qua planning en programmering als in de wijze van sturing. - Afname ruimtedruk en krimp noodzaken tot actief beheer en herstructurering van de bebouwde omgeving. Regionaal is een actief stimuleringsbeleid noodzakelijk. - Actieve programmering op bovenlokale ontwikkelingen voor woningbouw, bedrijventerreinen, kantoorlocaties en detailhandel. - Stevige provinciale regie is nodig voor een adequate ruimtelijke vertaling van de wateropgaven in maatregelen en voor 'verbinding' met andere regionale opgaven, ruimtelijke kwaliteit en het creëren van maatschappelijke meerwaarde. - Ontwikkelen van ruimtelijk beleid voor de ondergrond, waarbij een goede balans moet worden gezocht tussen benutten en beschermen. - Provincies maken hun rol als gebiedsregisseur volledig waar en bieden gemeenten de bestuurlijke afwegingsruimte om te handelen.
Energie - Nederland is voor de energievoorziening nog grotendeels afhankelijk van fossiele brandstoffen. Er is een forse transitie noodzakelijk naar (vooral ook) decentrale opwekking van duurzame energie, de inzet op hergebruik van grondstoffen en energiebesparing. - Vanuit economisch – en duurzaamheidsperspectief is diversificatie gewenst. - Europa stelt binnenkort de energieagenda op voor 2030, waarin doelen worden gesteld die leidend worden voor de inspanningen van lidstaten om forse stappen te zetten naar een energie-neutrale economie.	- Provincies spelen een doorslaggevende rol bij de ruimtelijke keuzen die samenhangen met de energietransitie. - Regionale afwegingen hangen nauw samen met (kansen voor) de regionaal-economische ontwikkeling. - Provincies initiëren en ondersteunen regionale initiatieven voor energieopwekking en – besparing. - Provincies benutten de kansen van de Europese energieagenda om door innovaties de economische positie van de Nederlandse regio's te versterken en de afhankelijkheid van fossiele energie te verminderen.

Bereikbaarheid - Door internationalisering zijn goede verbindingen over weg, spoor en water en luchttransport steeds meer van doorslaggevend belang in de concurrentie tussen regio's. - Snelle digitale verbindingen zijn onontbeerlijk voor regionale ontwikkeling. - De groei van de mobiliteit vlakt af, maar is nog steeds aanzienlijk. De bereikbaarheidsproblematiek concentreert zich in stedelijke regio's. - Er is een kentering van autobezit naar autogebruik. De jongere generatie maakt andere mobiliteitskeuzen. - De aansluiting van regio's op glasvezelnet is een noodzakelijke basisvoorziening.	- Met de uitvoering van het MIRT tot 2028 is nog sprake van een forse uitbreidingsopgave, evenals voor goede aansluitingen op het hoofdwegennet. - Provinciale zeggenschap over het personenvervoer per spoor kan worden versterkt door nieuwe concessies en decentralisatie van spoorlijnen voor betere afstemming van regionale OV-netwerken. - De ruimte voor nieuwe stedelijke infrastructuur is beperkt. Provincies investeren in 'knooppunten' en 'OV-poorten'. - Vanwege een eindige levensduur van bruggen en viaducten nemen investeringen in vervanging van infrastructuur aan belang toe. - Er is extra aandacht nodig voor het vergroten van de verkeersveiligheid en het op peil houden van het onderhoud van infrastructuur. - De instandhouding van een goed netwerk van (betaalbaar) openbaar vervoer is voor de leefbaarheid en het verminderen van verkeersdruk een grote uitdaging.
Natuur - Het draagvlak voor een natuurbeleid dat strikt gericht is op beschermen en in stand houden is de laatste jaren verdampt. Gebiedsgerichte ontwikkeling en verbinding met andere opgaven vergroot de betrokkenheid van burgers en de beleefbaarheid van de natuur. - De gebrekkige maatschappelijke acceptatie van het natuurbeleid wordt in de hand gewerkt door (soms detaillistische) Europese kaders (Vogel- en Habitat Richtlijn, Kaderrichtlijn Water en soortenbeleid). - Voor een vitaal landelijk gebied is een harmonische ontwikkeling van natuur en economie van belang.	- De ontwikkeling en uitvoering van het natuurbeleid is als gevolg van decentralisatie een provinciale verantwoordelijkheid en opgave. De provincie betreft daarbij in een gebiedsgerichte aanpak maatschappelijke partijen en inwoners. De uitvoering wordt zoveel mogelijk aan andere partijen overgelaten dan wel in nauwe samenwerking met hen verricht - Door inrichting en verwerving wordt tot 2020 al een flink deel van de ontwikkelopgave van het nationaal natuurnetwerk, dat in 2028 gereed moet zijn, gerealiseerd. Naast subsidieverlening wordt ook ingezet op andere financiële instrumenten voor ontwikkeling en beheer van natuur. - De uitvoering van het PAS-programma en de beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden leiden naar kwalitatieve versterking van de natuur en tot een goed samengaan van de ontwikkeling van natuur én economie. Dit wordt mede ondersteund vanuit het (Europese) ontwikkelingsprogramma 2014-2020 voor het platteland, dat door de provincies wordt uitgevoerd. - Provincies beïnvloeden actief de Europese beleidsvorming voor de

	evaluatie van de biodiversiteitsdoelstellingen.
Kwaliteit openbaar bestuur - Zorgen voor veiligheid is een van de belangrijkste taken van de overheid. - Door onder meer decentralisaties worden de gemeente de 'eerste overheid' in het sociale domein. Daarvoor is vaak intergemeentelijke samenwerking nodig. Dit leidt tot verschillen tussen gemeenten (vorm, kwaliteit, kwantiteit). - De financiële kracht van de gemeenten staat onder druk onder meer als gevolg van decentralisaties, stuurbaarheid op samenwerkingsverbanden en tegenvallende grondexploitaties. - Volgens schattingen nemen de decentrale overheden 60 tot 80% van de uitvoering van het Europees beleid voor hun rekening.	- Als de provincie wettelijk verantwoordelijk is, zoals bij (de organisatie van) vergunningverlening, toezicht en handhaving en bij het interbestuurlijk toezicht op financieel, ruimtelijk, economisch en fysiek terrein, voert de provincie een actief beleid en treedt zij zo nodig op. - Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat gemeenten hun taken vervullen. Door het interbestuurlijk toezicht op gemeenten ontstaat inzicht voor burgers en gemeentebestuur waar de gemeente staat. Het is vervolgens aan het gemeentebestuur om te handelen. - Provincies hebben een visie op de ontwikkeling van het lokaal bestuur. Waar gemeenten (structureel) hun eigen taken niet meer kunnen vervullen, agenderen en faciliteren provincies passende oplossingen. De provincies kijken daarbij niet alleen naar de gemeenten, maar ook naar de gemeentelijke samenwerkingsverbanden. - Het is voor provincies van belang om op effectieve wijze invloed uit te oefenen in alle fasen van de Europese besluitvorming bij de voorbereiding van het Europese beleid.
Cultuur - Bij toenemende internationalisering leeft de behoefte aan regionale culturele identiteit op. - De culturele voorzieningen en een aantrekkelijke fysieke omgeving zijn meer en meer een belangrijke vestigingsfactor en van economische betekenis. - Cultuur draagt bij aan gelijke (ontwikkel)kansen voor een ieder.	- Provincies dragen samen met rijk, gemeenten en betrokken maatschappelijke partijen zorg voor de culturele infrastructuur. - Provincies zetten zich in voor behoud en ontwikkeling van materieel en immaterieel cultureel erfgoed van de regio en stellen dit veilig voor toekomstige generaties. - Het stimuleren van culturele identiteit vraagt een actief provinciaal beleid. - Provincies nemen door decentralisatie de verantwoordelijkheid voor restauratie en herbestemming van monumenten over van het rijk en geven dat vorm in samenhang met andere ruimtelijke opgaven. Ook de instandhouding van monumenten past binnen deze ambitie.